

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาคน ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนให้มีชีวิตที่ดีขึ้น ช่วยเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ ความคิดทักษะ และเจตคติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา พร้อมทั้งเสริมสร้างชีวิตและสังคมให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ การศึกษาจึงจำเป็นสำหรับมนุษย์โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาควรมีการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากที่สุด

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 บัญญัติให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูและเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทำให้การศึกษาของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงจากการศึกษาภาคบังคับ 6 ปี เป็น 9 ปี เพื่อบ่มเพาะคนไทยได้รับการพัฒนา และส่งเสริมให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีความสุข รักการเรียนรู้ พึ่งตนเองได้ มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมเพื่อความมั่นคงของมนุษย์พร้อมก้าวทันสังคมโลก โดยมุ่งเน้นการศึกษาภาคบังคับที่จัดให้ประชาชนอย่างทั่วถึงและไม่เก็บค่าใช้จ่าย แสดงให้เห็นเจตนารมณ์ที่จะให้คนไทยทุกคนมีการศึกษาขั้นพื้นฐานมากถึงสิบสองปี การศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การศึกษาที่จำเป็นที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้ผู้เรียนมีพื้นฐานที่แข็งแกร่งมั่นคงเพียงพอต่อการดำรงชีวิตที่ดีในวันข้างหน้า อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดีมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข สามารถประกอบการงานอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเอง และครอบครัวได้ สามารถพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าตลอดจนมีส่วนร่วมร่วมกับผู้อื่นในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ (พนม พงษ์ไพบูลย์, 2542, หน้า 2)

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพตามแนวปฏิรูปการศึกษาจะต้องทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดที่สำคัญคือความรู้คู่คุณธรรม โดยมีครูเป็นกลไกสำคัญที่จัดการกระบวนการเรียนรู้ทั้งในการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการและการประยุกต์ความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ครูจะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ในการปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งจะต้องสำรวจความรู้ความเข้าใจความเชื่อ และเจตคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้และบทบาทของครูหรือที่เรียกว่าเป็นการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) เกี่ยวกับผู้เรียนใหม่ทั้งหมด ประการสำคัญคือ การเตรียมความพร้อมของสื่อการเรียนการสอน ความพร้อมของห้องสมุด

และแหล่งความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลสิ่งที่น่าสนใจคือความเข้าใจของครูเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ ครู คือผู้ที่มีเกียรติ เกียรติและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นครู เกียรติแห่งการได้รับการยกย่องว่าครูเป็นผู้สร้างสรรค์สังคมสร้างสรรค์เยาวชนให้เป็นคนดีของชาติบ้านเมือง เพราะหากเพียงแต่สั่งสอนศิษย์เท่านั้น ก็ยังไม่ได้สมเกียรติแห่งความเป็นครู ฉะนั้นผู้ที่เป็นครูจึงควรจะต้องอบรมสั่งสอนลูกศิษย์ให้เป็นคนดีมีคุณค่า มีความรู้ มีความดี มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม มีจริยธรรม (อรรถธูษา มหาแก้ว, 2547, หน้า 29) ครูจึงเป็นปูชนียบุคคลเป็นแบบอย่างที่ดีควรเคารพบูชาของศิษย์ ดังนั้น ครูจะต้องประพฤติตนอยู่ในกรอบของความเป็น “คนเก่งและคนดี” อันจะนำศิษย์ไปสู่ความเป็น “คนเก่งและคนดี” ตามที่สังคมต้องการ

ปัจจุบันสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีแนวโน้มที่จะขาดแคลนครูเป็นจำนวนมาก สืบเนื่องมาจากนโยบายภาครัฐกำหนดให้ทุกส่วนราชการยุบเลิกอัตราว่างเนื่องจากการเกษียณอายุราชการปกติ และการเกษียณก่อนกำหนดประกอบกับมาตรการปรับขนาดกำลังคนภาครัฐที่กำหนดหลักเกณฑ์ไม่ให้ส่วนราชการขออัตราข้าราชการหรือลูกจ้างประจำเพิ่มใหม่ได้ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้แก้ปัญหาโดยใช้ระบบครูช่วยราชการกลับสังกัดเดิมเกลี้ยครูช่วยสอน แต่ก็ยังไม่เพียงพอ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2546, หน้า 1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องหาทางแก้ปัญหาโดยพิจารณาหาอัตราว่างโดยการจ้างสอนแทนการบรรจุเป็นข้าราชการดังนั้นครูจ้างสอนจึงเป็นบุคลากรสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีพื้นฐานทางการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติในอนาคต ถึงแม้ว่าจะได้รับค่าจ้างเป็นรายเดือนทำสัญญาจ้างเป็นรายปี ไม่มีสวัสดิการ ไม่มีความก้าวหน้าในตำแหน่ง จะต้องปฏิบัติหน้าที่และรับผิดชอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเช่นเดียวกับข้าราชการครู ดังนั้นผู้ที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่เป็นครูจ้างสอนในสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพเทียบเท่ากับข้าราชการครู และต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 ได้แก่ 1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน จำนวน 12 มาตรฐาน และ 3) มาตรฐานการปฏิบัติตน(จรรยาบรรณของวิชาชีพ) ประกอบด้วยจรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม

จังหวัดชลบุรี แบ่งเขตพื้นที่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2548 มีสถานศึกษารัฐบาลในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 328 แห่ง มีประชากรที่อยู่ในวัยเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานปีการศึกษา 2548 ประมาณ 137,000 คน และข้าราชการครู จำนวน 5,414 คน จากข้อมูลดังกล่าวพบว่า

ข้าราชการครูมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาคมครูและ ผู้ปกครองนักเรียน จึงได้จัดสรรงบประมาณในการจัดหาครูจ้างสอนเพื่อปฏิบัติงานด้านการสอนใน สถานศึกษาที่ขาดแคลนข้าราชการครู เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ ซึ่งปีการศึกษา 2548 มีจำนวนครูจ้างสอนที่สถานศึกษารายงานไว้กับสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาทั้ง 3 เขต จำนวน 397 คน ส่วนมากสถานศึกษาจะจ้างครูจ้างสอนเข้ามาปฏิบัติงานสอน ในสาขาวิชาที่ขาดแคลน เช่น ภาษาอังกฤษ พลศึกษา คอมพิวเตอร์ และดนตรีไทย เป็นต้น โดย ครูจ้างสอนที่ปฏิบัติงานสอนเหล่านี้จะได้รับการทำสัญญาจ้างเป็นรายปี หรือ 3 ปีต่อเนื่อง ขึ้นอยู่ กับงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับ ถ้าผ่านการประเมินจากคณะกรรมการจะได้รับการต่อสัญญา แต่ถ้าไม่ผ่านการประเมินจากคณะกรรมการต้องพ้นจากสัญญาจ้างทันที กรณีที่สถานศึกษา ขาดงบประมาณในการจ้าง ครูจ้างสอนก็จะยุติการปฏิบัติงานในสถานศึกษานั้น ๆ เป็นเหตุให้ ความมั่นคงในอาชีพของครูจ้างสอนไม่แน่นอนขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูจ้างสอนตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วย มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 โดยกำหนดไว้ในหมวดที่ 2 ข้อที่ 10 ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน (ราชกิจจานุเบกษา, 2548, หน้า 43)

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติงานของครูจ้างสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานเฉพาะครูจ้างสอนที่สถานศึกษา รายงานไว้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีทั้ง 3 เขต เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเสนอ ผู้เกี่ยวข้อง กำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาศักยภาพ การปฏิบัติงานของครูจ้างสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ทำให้การจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานได้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพ การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของครูจ้างสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และ ครูจ้างสอน จำแนกตามสถานภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขนาดสถานศึกษา และสัญญาจ้าง
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูจ้างสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน จำแนกตามสถานภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขนาดสถานศึกษา และสัญญาจ้าง

สมมติฐานของการวิจัย

1. การปฏิบัติงานของครูจ้างสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน จำแนกตามสถานภาพแตกต่างกัน
2. การปฏิบัติงานของครูจ้างสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน จำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแตกต่างกัน
3. การปฏิบัติงานของครูจ้างสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน
4. การปฏิบัติงานของครูจ้างสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน จำแนกตามสัญญาจ้างแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยมุ่งศึกษากับผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูจ้างสอน เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของครูจ้างสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน จำแนกตามสถานภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขนาดสถานศึกษา และสัญญาจ้าง โดยศึกษากับสถานศึกษาของรัฐที่เปิดสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ผู้วิจัยได้นำมาตรฐานการปฏิบัติงานซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 โดยกำหนดไว้ในหมวดที่ 2 ข้อที่ 10 ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน (ราชกิจจานุเบกษา, 2548, หน้า 43) จำนวน 12 มาตรฐาน เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย มาตรฐานการปฏิบัติงานดังกล่าวประกอบด้วย

- มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
- มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
- มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
- มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์

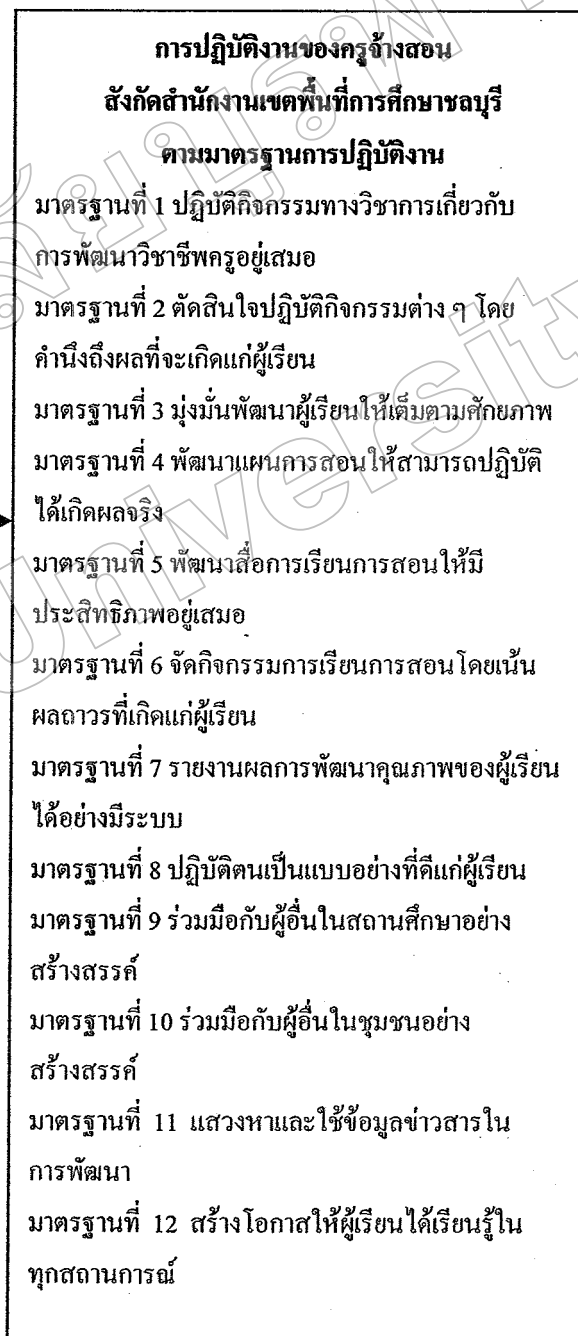
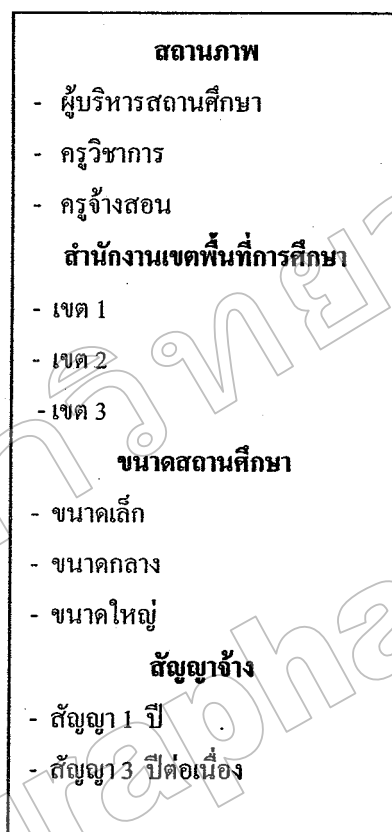
มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

ดังภาพประกอบที่ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะการปฏิบัติงานของครูจ้างสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยศึกษาตามกรอบแนวคิดมาตรฐานการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ซึ่งกำหนดไว้ในหมวดที่ 2 ข้อที่ 10 ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน (ราชกิจจานุเบกษา, 2548, หน้า 43) ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูจ้างสอน ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2548 รวมทั้งสิ้น 589 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 96 คน ครูวิชาการ จำนวน 96 คน และครูจ้างสอน 397 คน โดยศึกษาจากสถานศึกษาที่มีครูจ้างสอนปฏิบัติงานจำนวน 96 แห่ง

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูจ้างสอน ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2548 จำนวน 238 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 39 คน ครูวิชาการ จำนวน 39 คน และครูจ้างสอน จำนวน 160 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

3.1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

3.1.1 สถานภาพ

3.1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.1.2 ครูวิชาการ

3.1.1.3 ครูจ้างสอน

3.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.1.2.1 เขต 1

3.1.2.2 เขต 2

3.1.2.3 เขต 3

3.1.3 ขนาดสถานศึกษา

3.1.3.1 ขนาดเล็ก

3.1.3.2 ขนาดกลาง

3.1.3.3 ขนาดใหญ่

3.1.4 สัญญาจ้าง

3.1.4.1 สัญญาจ้าง 1 ปี

3.1.4.2 สัญญาจ้าง 3 ปีต่อเนื่อง

3.2 ตัวแปรตาม คือ การปฏิบัติงานของครูจ้างสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน จำนวน 12 มาตรฐาน ได้แก่

3.2.1 มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู
อยู่เสมอ

3.2.2 มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่
ผู้เรียน

3.2.3 มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

3.2.4 มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

3.2.5 มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

3.2.6 มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน

3.2.7 มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ

3.2.8 มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

3.2.9 มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

3.2.10 มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์

3.2.11 มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

3.2.12 มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

ข้อจำกัดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขนาดของโรงเรียนที่มีรูปแบบขยายโอกาสทางการศึกษา (เปิดสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) จัดให้อยู่เกณฑ์การแบ่งประเภทสถานศึกษาในกลุ่มระดับประถมศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่การสอนและการปฏิบัติกิจกรรมตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูจ้างสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2548 ซึ่งเป็นการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูจ้างสอน
2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน หมายถึง ข้อกำหนด เกี่ยวกับคุณลักษณะหรือการแสดงผลพฤติกรรมการปฏิบัติงานและการพัฒนางาน ซึ่งผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายการเรียนรู้ หรือการจัดการศึกษา รวมทั้งต้องฝึกฝนให้มีทักษะหรือความชำนาญสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำแนกเป็น 12 มาตรฐาน ดังนี้
 - 2.1 มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์กรหรือหน่วยงานหรือสมาคมจัดขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนาและการประชุมปฏิบัติการ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องมีผลงานหรือรายงานปรากฏชัดเจน
 - 2.2 มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การเลือกอย่างชาญฉลาดด้วยความรักและหวังดีต่อผู้เรียนดั่งนั้นในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ ครูต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก
 - 2.3 มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครูที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุดตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการโดยวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหาความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิมรวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ
 - 2.4 มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ ปรับปรุง หรือสร้างแผนการสอน บันทึกการสอน หรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

2.5 มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หมายถึง การประดิษฐ์คิดค้น ผลิต เลือกใช้ ปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุ จุดประสงค์ของการเรียนรู้

2.6 มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลลัพท์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ตามสภาพ ความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริงและสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยม และนิสัยในการปฏิบัติงานเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

2.7 มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ หมายถึง การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอนให้ครอบคลุมสาเหตุ ปัจจัย และ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยครูนำเสนอรายงานการปฏิบัติในรายละเอียด ดังนี้

2.7.1 ปัญหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้องการได้รับการพัฒนาและเป้าหมาย ของการพัฒนาผู้เรียน

2.7.2 เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้เพื่อการพัฒนา คุณภาพของผู้เรียน และขั้นตอนวิธีการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรมนั้น ๆ

2.7.3 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนดที่เกิดกับผู้เรียน

2.7.4 ข้อเสนอแนะแนวทางใหม่ ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

2.8 มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออก การประพฤติและปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสม กับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธาและถือเป็นแบบอย่าง

2.9 มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึงการตระหนัก ถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือใน การปฏิบัติ กิจกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และร่วมรับ ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

2.10 มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนัก ในความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชน และ ร่วมมือปฏิบัติงานเพื่อพัฒนางานของสถานศึกษา ให้ชุมชนและสถานศึกษามีการยอมรับซึ่งกัน และกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

2.11 มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหา สังเกต จดจำ และรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะ สารสนเทศ

เกี่ยวกับวิชาชีพครู สามารถวิเคราะห์ วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหา พัฒนาค้นเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.12 มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ หมายถึง การสร้างกิจกรรม การเรียนรู้ โดยการนำปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในการเรียน และ การจัดกิจกรรมอื่น ๆ ในโรงเรียน มากำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่ การพัฒนาของผู้เรียนที่ถาวร เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครูอีกแบบหนึ่ง ที่จะนำเอาวิกฤติ ต่าง ๆ มาเป็นโอกาสในการพัฒนา ครูจำเป็นต้องมองมุมต่าง ๆ ของปัญหา แล้วค้นมุมของปัญหา ไปในทางการพัฒนา กำหนดเป็นกิจกรรมในการพัฒนาของผู้เรียน ครูจึงต้องเป็นผู้มองมุมบวกใน สถานการณ์ต่าง ๆ ได้ กล่าวที่จะเผชิญปัญหาต่าง ๆ มีสติในการแก้ปัญหาได้ ตอบสนองปัญหาต่าง ๆ ด้วยอารมณ์หรือแง่มุมแบบตรงตัว ครูสามารถมองหามุมในทุก ๆ โอกาส มองเห็นแนวทางที่นำไปสู่ ผลก้าวหน้าของผู้เรียน

3. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2548 จำแนกเป็น

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา

4.2 ครูวิชาการ หมายถึง ครูประจำการ ที่ดำรงตำแหน่ง ครูวิชาการสถานศึกษา

4.3 ครูจ้างสอน หมายถึง บุคคลที่รับการว่าจ้างจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี และสมาคมครูและผู้ปกครองที่ได้รับค่าตอบแทน ตามระเบียบของกระทรวงการคลัง เป็นผู้ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2548 และมีรายชื่อในข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาของสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1 เขต 2 และเขต 3

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง เขตพื้นที่การศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดขึ้น แบ่งออกเป็น 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้

5.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ได้แก่ อำเภอเมืองชลบุรี อำเภอบ้านบึง และอำเภอหนองใหญ่

5.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 ได้แก่ อำเภอพานทอง อำเภอนันทนาคาม อำเภอบ่อทอง และกิ่งอำเภอเกาะจันทร์

5.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 ได้แก่ อำเภอสัตหีบ อำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ

6. ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เนื่องจากเกณฑ์ในการแบ่งขนาดของโรงเรียนแต่ละสังกัดไม่เหมือนกัน จึงขอใช้หลักเกณฑ์ที่เป็นกลาง คือ หลักเกณฑ์แบ่งประเภทสถานศึกษา ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยรางวัลพระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ดังนี้

6.1 ระดับประถมศึกษา

6.1.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน

6.1.2 สถานศึกษาขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121-280 คน

6.1.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 281 คนขึ้นไป ทั้งนี้ จำนวนนักเรียนให้นับเฉพาะนักเรียนที่เรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 (ไม่นับนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา)

6.2 ระดับมัธยมศึกษา

6.2.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 500 คน

6.2.2 สถานศึกษาขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 501-1,500 คน

6.2.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป

7. สัญญาจ้าง หมายถึง ระยะเวลาของการจ้างที่ครูจ้างสอนได้ทำหนังสือสัญญาข้อตกลงการปฏิบัติงานไว้กับสถานศึกษาที่ครูจ้างสอนปฏิบัติงาน จำแนกเป็น

7.1 สัญญาจ้าง 1 ปี

7.2 สัญญาจ้าง 3 ปีต่อเนื่อง

8. ระดับการปฏิบัติงาน หมายถึง ผลการปฏิบัติงานของครูจ้างสอนตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูจ้างสอน